

UENIG: Bente Rudberg og Magnus Axelsson i Austri Kjølberget er uenige om utbyggingen av vindkraft i Kjølberget. Bente Rudberg i La Naturen Leve mener verket er bygd og driftes uten tillatelse.

FOTO: KENNETH MELLE

Tungt skyts mot kraftutbygger

ULOVLIG: Bente Rudberg i La Naturen Leve kommer med tungt skyts mot både kraftutbygger og kommunen etter at det er bygd 13 vindturbiner i Kjølberget. De rager 220 meter opp i været, og Rudberg mener at disse er bygd og driftes uten dispensasjon. Både Våler kommune og Austri Kjølberget tilbakeviser påstandene.

SIDE 4-6

Plass med historie i veggene

Nå er denne gjengen på vei

Vil ha mer bruk og nytt navn

NYHETER

TIPS OSS! **62 88 25 00**

Har du lokale tips eller ideer om nyhetsaker vi bør gripe fatt i, send en e-post til tips@glomdalen.no. Du kan også kontakte Glåmdalen-redaksjonen på telefon **62 88 25 00**. De ferskeste nyhetene finner du på glomdalen.no

Hevder at utbygging og drift i Kjølberget er ulovlig:

- Hele prosjektet skull

VÅLER: 13 vindturbiner ruver 220 meter opp i været. La Naturen Leve mener de er bygd uten tillatelse, og at kraftverket nå er i drift ulovlig i Kjølberget. Utbyggerne og kommunen tilbakeviser dette.

KENNETH MELLEM
kenneth.mellem@glomdalen.no

- Det er ikke greit at turbinene i Kjølberget og annet anleggsarbeid ikke stanses umiddelbart. Turbinene er bygd i et LNF-område uten at utbygger Austri Kjølberget har hatt gyldig dispensasjon fra kommunens arealplan til å bygge og drifte anlegget. Utbygger har konsesjon etter energiloven, men naturen i Kjølberget er rasert uten at utbygger har fått dispensasjon fra plan- og bygningsloven. Hva slags konsekvenser får dette? Ingen, ser det ut som. Hva med likhet for loven? Selv om Våler kommune nå kommer med en bedre begrunnelse for vilkårene de stilte da kommunestyret tok stilling til ny søknad i mai i år, må kommunestyret aller først ta stilling til om arbeidet Austri Kjølberget hadde utført i mai 2019, var tilstrekkelig innen treårsfristen. Uansett er vindkraftverket bygd ulovlig, og alt må pauses til det foreligger en gyldig dispensasjon, sier Bente Rudberg i La Naturen Leve.

Hun har engasjert seg sterkt i utbyggingen av 13 vindturbiner i Kjølberget. Rudberg fulgte godt med da treårsdatoen for dispensasjonen nærmet seg utløp i mai 2019.

Da ble det kjørt inn anleggsmaskiner, det ble ryddet snø, rensket grøfter, satt opp en bom og foretatt litt kratthogst. Det mente et knapt flertall, 10 mot 9 i Våler kommunestyre var nok til at arbeidet var igangsatt, og at dispensasjonen fra mai 2016 dermed gjaldt.

Da startet protestene og flere som ikke ønsket utbygging, engasjerte seg.

Les svarene til ordfører May-Liss Sæterdalen, saksbehandler Sondre B. Bakke hos Statsforval-

teren i Innlandet og daglig leder Magnus Axelsson i Austri Kjølberget DA lenger ned i saken.

Ødelagt og rasert

- Hele prosjektet skulle ha vært forsinket og utsatt. Saksbehandlingen skulle ha vært grundigere. I stedet er altså naturen rasert og ødelagt uten tillatelse. Hva slags konsekvenser ville dette ha fått i andre sammenhenger? Utbyggingen i Kjølberget begynner å få stor oppmerksomhet langt utenfor Innlandets grenser. Dersom denne utbyggingen ikke er grov miljøkriminalitet, hva er det da? Om noen velger å anmelde forholdet, vil tiden vise, sier Bente Rudberg.

- Hadde man fulgt regelverket, så skulle det ikke ha stått 13 vindturbiner i Kjølberget i dag, mener Rudberg, som også er av den oppfatning at Norges Vassdrag- og energivesen heller aldri burde gitt konsesjon for anlegget.

- Men nå står de der, hva ønsker dere?

- Naturen og kulturlandskapet er ødelagt. Men må disse plukkes ned og naturen tilbakestilles, så vokser det mye på 25 år, som er det antall år Austri har fått konsesjon for, sier Rudberg, og viser til Fosen der høyesterett har avsagt dom. Konsesjon skulle aldri vært gitt der, 151 turbiner og naturinngrepene i forbindelse med dette arbeidet skulle aldri vært utført.

- Der var det reindrift med i bildet, i Kjølberget er det ikke noen slik aktivitet?

- Nei, men skogfinnene er en av fem minoriteter som det skal tas hensyn til i Norge. I Kjølberget er det kulturminner og kulturlandskap, sier Rudberg.

I tillegg anser hun skogfinnene for å være en part uten at de er blitt tilstrekkelig hørt.

Mener det er ulovlig drift

- I Kjølberget driver Austri Vind ulovlig nå. Våler kommunestyre har selv opphevet det første vedtaket om at dispensasjonen gjelder. Så har sivilombudsmannen gitt La Naturen Leve medhold og sagt at vedtaket fra 27. mai 2019 ikke er rettslig holdbart. Statsforvalteren i Innlandet har nå i oktober opphevet vedtaket fra i år der Austri ble

» Når driften av kraftverket nå ikke stoppes, så sier kommunen indirekte at det er helt greit å drive ulovlig.

BENTE RUDBERG
La Naturen Leve

gitt dispensasjon, etter å ha søkt på nytt om nødvendig godkjenning for å bygge kraftverket, sier Bente Rudberg.

Det siste vedtaket ifra Våler, og som både La Naturen Leve, Motvind og utbygger Austri Kjølberget klagde på og Statsforvalteren sa var ugyldig, ga utbygger dispensasjon. Men det ble knyttet vilkår til dispensasjonen at turbinene skulle være mørklagte når det ikke var luftfartøy i nærheten, det skulle utbetales en million kroner årlig fra utbygger for å ivareta skogfinske interesser. Utbygger skulle også følge opp med skogfuglbestanden i ti år framover. Disse tre punktene ønsker ikke utbygger å forholde seg til og klagde på vedtaket.

- Når driften av kraftverket nå ikke stoppes, så sier kommunen indirekte at det er helt greit å drive ulovlig. Dette blir helt feil. Her får utbygger lov til å ha turbinene i drift uten lov, sier Rudberg

Vil ta mange år

La Naturen Leve gjorde allerede i mai 2019 Våler kommune kjent med at Austri ikke hadde dispensasjon til å starte byggingen og mente at dispensasjonen var gått ut. Dispensasjonen var gitt i mai 2016, og gjaldt i tre år.

- Det som er utrolig, er at assisterende rådmann Asgeir Rustad reiste inn i området på befaring. Han så med selvsyn at anleggsarbeidet ikke var tilstrekkelig i gang. Det samme mente KS-advokaten, og rådmannen gikk i kommunestyret 20. mai i 2019 inn for at dispensasjonen hadde bortfalt. Saken ble ikke realitetsbehandlet i dette møtet, men et ekstraordinært kommunestyremøte ble berammet til 27. mai. Samme dag ble det hasteinnkalt til et formannskapsmøte før møtet i kommunestyret. Formannskapet ble av ordfører forelagt et nytt og alter-

nativt forslag til vedtak. Forslaget fikk enstemmig tilslutning. I kommunestyret samme kveld, ble formannskapetets vedtak satt opp mot rådmannens innstilling. Formannskapetets forslag fikk et knapt flertall, ti mot ni, sier Rudberg.

Fylkesmannen ble bedt om å foreta en lovlighetskontroll. Det viste seg i ettertid at ett av medlemmene som utgjorde flertallet, ikke skulle ha møtt og avgitt stemme. Hun hadde meldt flytting ifra Våler.

- I september 2019 bestemte et enstemmig kommunestyre at dette 10-9-vedtaket om dispensasjon var ugyldig, men de gikk ikke videre med saken, sier Rudberg.

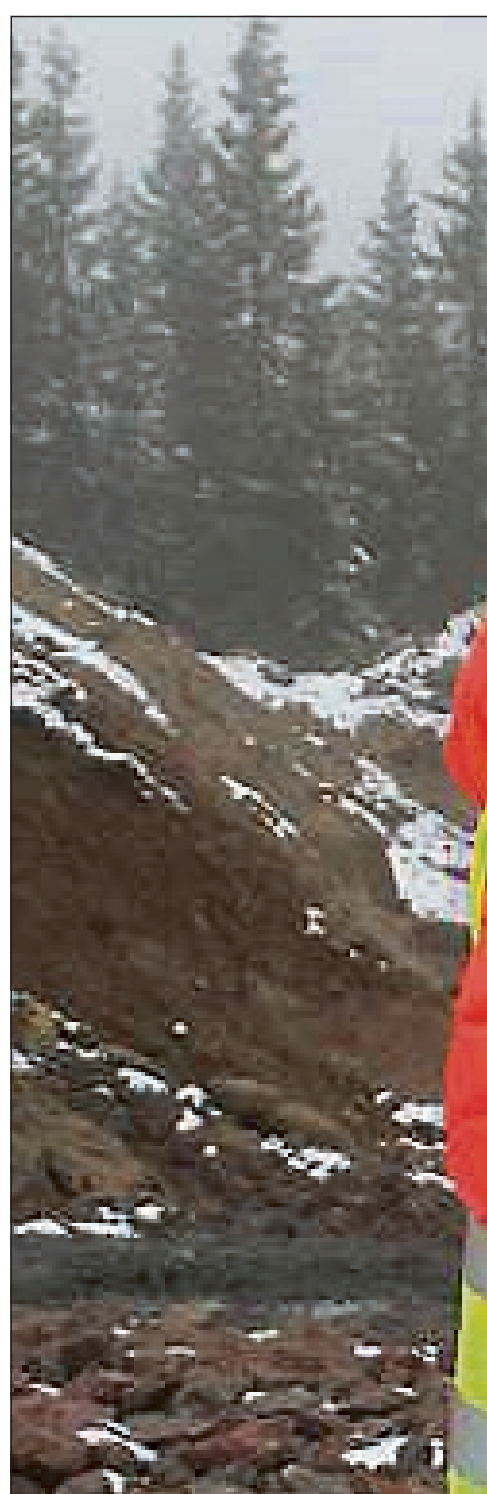
Det ble ikke fattet noe nytt vedtak som erstatning for det som da i virkeligheten var bortfalt. Etter denne dato har kommunestyrets medlemmer fortsatt ikke tatt stilling til om dispensasjonen gitt i 2016 var utgått i maidagene 2019.

Det er klagd både til Fylkesmannen i Innlandet, nå Statsforvalteren, til departementet og til sist til Sivilombudsmannen. Der nådde klagerne gjennom.

- Siste ord i denne saken er ikke sagt, og det kan gå mange år før denne saken er ferdig. Uansett utfall ifra Våler kommune, så kommer noen til å klage på vedtaket. Det bør kanskje ilegges ei bot her, det har vært ulovlig anleggsarbeid, sier Bente Rudberg, som synes hele saken er en stor tragedie. Både på grunn av industrialisering nord på Finnskogen og når lovbruddet ikke får konsekvenser for noen.

- Hva tror du utfallet blir i kommunen?

- Statsforvalteren har opphevet kommunens vedtak fra 3. mai. Våler kommune må ta saken til ny og grundig behandling. Det vil ikke overraske om kommunen på nytt vil gi dispensasjon dersom Austri pålegges å søke på nytt. Austri er en stor aktør med skarpskodde advokater å møte i retten. Hva Våler kommune til slutt vil bli sittende igjen med av fordeler som vil komme innbyggerne til gode, er jeg redd blir som knappenåler og glansbilder å regne, sier Rudberg.

ULOVLIG: Bente Rudberg i La Naturen Leve

Frykter ikke erstatning

Ordfører May-Liss Sæterdalen deler ikke Bente Rudberg sitt syn om at kraftverket i Kjølberget er bygd og driftes uten dispensasjon.

- Jeg tenker at vi må avvente hva Statsforvalteren sier. Det de ønsker, er å forstå de tre vilkårene vi har kommet med, og at disse begrunnes bedre. Der må vi gjøre en bedre jobb, og så mye mer har jeg ikke å si om

Veltet med Mc

KONGSVINGER: En mann i 40-årene veltet med Mc langs fv 2008 tirsdag kveld. Meldingen til politiet gikk ut på at en Mc hadde veltet på Odalsvegen på Brandval vestsida. Og det skulle vise seg at føreren av motorsykkelen ikke hadde noe på veien å gjøre. Han var ruspåvirket og hadde heller ikke gyldig førerkort.

– Føreren, som er en mann i 40-årene, blir anmeldt for kjøring i ruspåvirket tilstand, og for å ha kjørt uten førerkort, opplyser politiet i Innlandet.

Mc-føreren ble ikke skadet.

Råkjøring

ULLENSAKER: Tirsdag kveld oppdaget UP råkjøring på E16.

– På E16 i Borgen stoppet UP en bil i 131 kilometer i timen i 100-sona, sier operasjonsleder Finn Håvard Aas.

Mannen i 30-årene fra Innlandet hadde heller ikke gyldig førerkort, opplyser Aas.

– Førerkortet var utgått, og han anmeldes for dette.

Brannstasjonen på Austmarka skal leve videre

KONGSVINGER: Kongsvinger-budsjettet for 2022 vedtas ikke før midt i desember, men varaordfører Tommy Smedtorp har allerede lagt ut årets første budsjettlekkasje på sin Facebook-profil:

Brannstasjonen på Austmarka kommer til å leve videre i flere år.

Smedtorp skriver selv følgende: «Har hatt noen samtaler med bekymrede folk med bakgrunn i at brannstasjo-

nen på Austmarka er foreslått nedlagt i økonomiplanen.

Brannstasjonen på Austmarka er svært viktig i forhold til beredskap, og ikke bare når det gjelder brann, for et stort område i både Kongsvinger og Eidskog kommune, i tillegg til svenskesida.

Posisjonspartiene er enige og brannstasjonen på Austmarka står trygt videre.»

e vært utsatt

mener at utbyggingen og driften av vindkraftverket i Kjølberget er ulovlig, og at dette må få konsekvenser. Det står nå 13 vindturbiner klare (innfelt) og produksjonen av strøm går for fullt.

dette nå. Austri har også klagt på disse tre punktene, og Austri kan klage igjen på vilkårene dersom de mener at disse er for urimelige. Slik jeg ser det, kan også kraftverket i Kjølberget være i drift, det er allerede gitt en dispensasjon til utbygging, sier May-Liss Sæterdalen.

Saken skal opp i utvalget for plan, miljø og teknisk nå før jul, men Sæterdalen er usikker på om kommunestyret rekker å

behandle saken på denne siden av nyttår.

– Nå må vi gjøre det beste ut av det og begrunne de avbøtende vilkårene bedre. Så håper jeg det går gjennom. Jeg frykter heller ikke noe erstatningskrav mot Våler, sier Sæterdalen.

Sondre B. Bakke hos Statsforvalteren i Innlandet bekrefter at det per dags dato ikke foreligger noen dispensasjon for Austri Kjølberget, men at dette

har kommunen anledning til å gi dem.

– Når det gjelder driften, så knytter den seg til konsesjonen som er gitt av NVE, dispensasjonen har ikke noe med den å gjøre, sier Bakke.

– **Driver Austri ulovlig i Kjølberget?**

– Det er vel for langt å sin at de har gjort noe ulovlig, de fikk jo dispensasjon i 2016 og i år. Så er det opp til kommunen om

det foreligger en dispensasjon eller om det må søkes på nytt. Jeg kan heller ikke si noe om eventuelle reaksjoner, saken ligger hos kommunen nå, sier Bakke.

Statsforvalteren opphevet kommunens dispensasjon som ga 3. mai i år.

Produserer for fullt i Kjølberget

Magnus Axelsson, daglig leder i

Austri Kjølberget DA opplyser at alle turbinene nå er i full drift i Kjølberget, selv om det fortsatt er innkjøring og finjustering av anlegget. Det har blåst mye i høst, og anlegget har produsert mer strøm enn budsjettet, uten at Axelsson vil gi noe tall på hva som var forventet av produksjon nå det første driftsåret.

BLA OM >>>

HAR TILLATELSE: Magnus Axelsson i Austri Kjølerget mener at bedriften har sitt på det tørre, både når det gjaldt utbyggingen og nå driften av vindkraftverket.

FOTO: KENNETH MELLEMM

- La Naturen Leve mener at dere har bygd og drifter vindkraftverket uten dispensasjon, og at driften burde ha vært stoppet og turbinene stått i ro til saken er endelig avklart, hva tenker du om dette?

- Vi har respekt for at ikke alle deler vårt positive syn på vindkraft, men vi vil understreke at vi har de tillatelser som er nødvendig for å bygge og drive Kjølerget vindkraftverk. Byggingen av vindparken har også fulgt våre egne strenge krav til ryddig og profesjonell gjennomføring og vi er veldig stolte av et fint anlegg, svarer Magnus Axelsson.

- Hva slags vedtak mener dere gjelder, når det har vært gitt dispensasjoner, vedtak er opphevet, Sivilombudsmannen mener at vedtak ikke holder rettslig mål og Statsforvalteren har opphevet vedtaket om at dere har dispensasjon fra i år?

- Vi forholder oss til den opprinnelige dispensasjonen fra 2016 som vi mener fremdeles gjelder og vi konstaterer at Statsforvalteren er enige med oss i at Sivilombudets uttalelse ikke innebærer at den uten videre er bortfalt, sier Axelsson.

- Våler kommune har jo selv opphevet et vedtak der et knapt flertall mente at dispensasjonen fra 2016 fortsatt gjaldt, etter at de kom under med at ett av medlemmene møtte uberettiget (hun hadde meldt flytting fra kommunen, og skulle ikke ha møtt i kommunestyret)?

- Kommunestyret besluttet også at saken ikke skulle tas

» Vi har respekt for at ikke alle deler vårt positive syn på vindkraft.

MAGNUS AXELSSON
Daglig leder, Austri Kjølerget DA

opp til ny behandling fordi vedtaket uansett ikke hadde rettsvirkninger. Vi har hele tiden ment at den opprinnelige dispensasjonen fremdeles gjelder og forholder oss til at kommunen heller ikke har fattet vedtak om noe annet, svarer Axelsson.

- Frykter dere at det blir stans i driften?

- Igjen - vi har respekt for at ikke alle deler vårt positive syn på vindkraft. Men, vi ber igjen om forståelse for at dette prosjektet har fått alle nødvendige tillatelser og er blitt bygget med regional- og lokalpolitisk støtte etter demokratiske prosesser. Vi frykter derfor ikke pålegg om stans i driften, sier Axelsson.

- Hva gjør dere dersom Våler nå kommer fram til at de ikke gir dere dispensasjon, blir det aktuelt med erstatningskrav og rettssaker om så skjer?

- Det har vi ikke vurdert, siden vi ikke vet utfallet av kommunens behandling av saken, sier Axelsson.

- Hvordan forholder Austri seg til påstandene om at dere har bygd ut, og som motstanderne hevder - rasert naturen, uten godkjennelse?

- Vi understreker igjen at vi har alle nødvendige tillatelser til å bygge og drive Kjølerget

vindkraftverk. Byggingen av vindparken har også fulgt våre egne strenge krav til ryddig og profesjonell gjennomføring og vi er veldig stolte av et fint anlegg, sier Axelsson.

- Hva tror du blir utfallet i denne saken?

- Jeg vil ikke spekulere i utfallet av kommunens behandling av saken, svarer Axelsson.

- Våler er bedt om å fatte nytt vedtak, hva slags vedtak forventer Austri?

- Vi vil ikke spekulere i kommunens videre behandling av saken, sier Axelsson.

- I vedtaket som ble opphevet av Statsforvalteren, var det lagt inn tre punkter om bla følge med på skogfuglbestanden, utbetale en million kroner årlig for å ivareta skogfinske interesser og at turbinene skulle være mørklagte når det ikke var luftfartøy i nærheten, dette klagde dere på også, hvorfor?

- Vi mener disse forholdene allerede er tilstrekkelig ivare tatt gjennom konsesjonsprosessen, avtaler med kommunen, vår egen internkontroll og øvrig myndighetsoppfølging. Vi konstaterer også at Statsforvalteren er enig med oss i at vilkårene manglet tilstrekkelig begrunnelse, sier Axelsson.

- Uansett vedtak ifra Våler nå, så kommer vel enten dere i Austri eller La Naturen Leve til å klage, hva tenker du om dette?

- Vi får ta stilling til det når kommunen kommer tilbake med et nytt vedtak, sier Axelsson.

Nå trekker musene inn i hus:

Mindre inv

GLÅMDAL/NES:

Musene trekker inn i hus, men ikke i så ekstreme mengder som i fjor. Og de har allerede begynt å gnage inni bilen din.

ANITA KROK
anita.krok@glomdalen.

- Vi har sjekket musene på Varaldskogen i Kongsvinger - det er langt færre mus enn i fjor, men fremdeles en god del, sier seniorforsker Jørund Rolstad i NIBIO.

20 mus per 100 feller

Museforsker Jørund Rolstad er på feltarbeid på Varaldskogen og antallet mus, de er færre i antall enn på samme tid i fjor:

- I fjor hadde vi nesten 50 mus per 100 feller, i år 20 mus.

Om du ragger rundt i bilen din, lykkelig uvitende om at sammenkrøllet papir med matrester, tomme kebab-esker og smuler er helt greit, så synes musene det samme.

Da kan du nemlig få gnageskader på bilsetene, ledningsisolasjon og vitale deler på bilen, opplyser kommunikasjons sjef Sigmund Clementz i If.

- Færre skogmus

- Det er færre skogmus i år. Det er også den som er verst til å herje i hus og hytter, opplyser Rolstad.

Ifølge museforskeren førte den rekordvarme sommeren i 2018 til en enorm granblomstring. Dette førte igjen til at det var svært mye grankongler i 2019. De samme grantrærne slapp i fjor frøene sine mye senere enn de pleier.

Da startet museåret 2020 på veldig kort tid.

Seniorforsker Jørund Rolstad i NIBIO ble på kort tid i fjor høst én av landets mest intervjuede forskerne.

- Størrelse med en femtiøring

Både klatremus og skogmus trekker inn i hus i høst. Mark-

FÆRRE MUS I ÅR: - Det er langt færre mus fjor høst.

mus, derimot, kommer forholdsvis sjelden inn i hus.

- En mus klarer fint å presse seg inn gjennom et hull på størrelse med en femtiøring, opplyser Sigmund Clementz i If.

LES: Gjør skader for millioner i distriktet vårt - denne kommunen er hardest rammet

Hvert år registrerer forsikringsselskapet Gjensidige mellom 100 og 150 skader på private boliger og hytter i distriktet vårt. Forsikringsselskapet If fikk også i fjor inn mange skademeldinger etter at mus

Kollisjon med lykttesto

EIDSKOG: Mannen mistet kontrollen over bilen og traff en lyktestolpe. Det viste seg at han var påvirket, og kjøreturen kostet ham dyrt.

KENNETH MELLEMM
kenneth.mellem@glomdalen.no

En mann ifra Eidskog er nå dømt til 45 timer med samfunnssteneste, han må betale 40.000 kroner i bot, han må betale 2000 kroner i saksomkostninger og blir uten førerkort i to år for denne kjøreturen i januar

i år. Kjøreturen endte i et trafikkuhell, og det førte til store, materielle skader.

Han erkjente delvis straffskyld i retten.

Mannen forklarte under hovedforhandlingen at han på morgenen/formiddagen dagen før tok fem mg rivotril. Disse tok han for å sovne etter nattevakt, og han forklarte at han har søvnproblemer. Han hadde mye å gjøre dagen etter, og måtte derfor sovne raskt. Da han våknet etter noen timer, følte han seg ikke påvirket.